9 Janvier 1908. 19a Januaro 1908. 76a NUMERO. 19n Januari 1908.
6a JARO, 9a numero.

OFICIALA ORGANO DE LA « BELGA LIGO ESPERANTISTA » KAJ DE LA BELGAJ LIGAJ GRUPOJ.
Aliĝinta al la profesia Unuiĝo de la Perioda Belga Gazetaro.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges Affiliés.
Affilié à l'Union professionnelle de la Presse Périodique Belge.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten groepen.
Aangesloten bij het Beroepsverbond der periodische Belgische drukpers

DIREKCIO : Redakcio kaj Administracio,
53, rue de Ten Bosch, BRUXELLES.

ENHAVO.

Presisto-eldonisto A.-J. WITTERYCK, Nouvelle Promenade, 4, Bruges

ABONNEMENTS

Au moins un an . . . . . fr. 6,00
Avec inscription à la Ligue *au moins* » 7,00
Membre protecteur de la Ligue avec abon. (Statuts p. II) *au moins* » 10,00
Un numéro . . . . » 0,25
1e et 2e année) en Belgique (. » 5,00
3e, 4e et 5e ») *chacune* (. » 6,00
Les collections pour l'étranger, par envoi *en plus* » 1,00

ABONOJ

Almenaŭ unu jaro ĉiulande . . Sm. 2,40
Kun enskribo en la Ligo *almenaŭ* » 2,80
Protektanta ligano, kun abono *almenaŭ* » 4,00
Unu numero en Belgujo . . . » 0,10
1a kaj 2a jaro) en Belgujo) . . « 2,00
3a, 4a kaj 5a ») *ĉiu*) . . » 2,40
ĉiu sendo eksterlande pagas ĉiufoje . . . . » 0,40

INSCHRIJVINGEN

Ten minste 1 jaar . . . . . fr. 6,00
Met inschrijving in den Bond. *ten minste* » 7,00
Bond-Beschermer, inbegrepen maandschrift (Standr.. p. II) *ten minste* » 10,00
Een nummer . . . . » 0,25
1e en 2e jaar) in Belgie) . . » 5,00
3e, 4e en 5e jaar) *ieder*). . . » 6,00
Buitenland . . . . . *meer* . » 1,00

Sin turni al la Direkcio, 53, rue de Ten Bosch, BRUXELLES.

La abonoj komencas nepre la 1a de Septembro. Se oni abonas poste, oni ricevas la jam aperintajn nojn. Ni akceptas poŝtmarkojn laŭvalore, sed ni pli ŝatas poŝtmandatojn.

L'abonnement commence le 1er Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les Nos parus.

Het jaar begint den 1n September.— Indien men inschrijft in den loop des jaars, ontvangt men de vorige nummers.

ESPERANTISTAJ GAZETOJ.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES. ESPERANTISCHE BLADEN.

		Nacie	Internacie
Amerika Esperantisto, 1239, Michigan Avenue, Chicago, U. S. A.	d.	1.00	Sm. 2.05
Amsterdama Pioniro, Holanda-esperanto, Admin. Singel 386, Amsterdam (Holland).	Fl.	1.50	» 1.25
Antaŭen Esperantistoj!!! espagnol-esperanto Apartado 927, Lima, (Pérou) . .	S.	0.60	» 1.20
Brazila Revuo Esperantista. Redakcio, Rua de Assembléa, 46, Rio de Janeiro . .	Mr.	2.15	» 2.40
British Esperantist, anglais-esperanto, 13, Arundel street, London W. C. . .	Ŝ.	3.20	» 1.60
Bulgara Esperantisto, dumonata, Adm. de Bulgara Esperantisto en Sofio (Bulgarie)	L.	1.50	» 0.60
Ĉasopis Ĉeskych Esperantistů, Organo de Bohemaj Esp., Praha (Autriche) . .	Kr.	3.60	» 1.50
Eho Esperantista, aldona de « Das Echo ». J. H. Schorer, 1, Dessauerstr. Berlin .	mk	5.00	» 2.50
Esperanta Ligilo, esp., pour aveugles. M. Cart, 12, Rue Soufflot, Paris . . .	fr.	3.00	» 1.20
Esperantisten Sveda-esperanto. P. Ahlberg, Surbrunnsgatan 37, Stockholm . .	Kr.	2.50	» 1.40
Esperanto, duonmonata internacia, 8, rue Bovy-Lysberg, Genève . . .	fr.	3.00	» 1.20
Espero Katolika, Mr Em. Peltier, Ste Radegonde (Indre et Loire) France 4 fr., hors France	»	5.00	» 2.00
Espero Pacifista, Mr Gaston Moch, 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (France) .	»	5.00	» 2.00
Filipina Esperantisto, Angla-hispana-esperanto P. O. Box 326, Manila (Philippines).	P.	2.00	» . . .
Finna Esperantista, Ilarejo Esperantista, Helsinki, Finnlando	Fmk.	1.50	» 1.20
Germana Esperantisto, allemand-esp., MM. Möller & Borel, 95, Prinzenstrasse, Berlin	mk	3.00	» 1.50
Germana Esperanto-Gazeto, duonmonata Verlag: H. Wuttke, Pionierstr. Magdeburg	»	4.00	» 2.00
Helpa Lingvo, Fino G. Monster, Osterbrogade 54 B, Kopenhago	kr.	1.20	» 0.66
Idealo Itala-Esp. Dro Vitangelo Nalli Corso Calatafimi 495, Palerme . . .	fr.	3,00	» 1,20
Internacia Scienca Revuo, esperanto, 8, rue Bovy-Lysberg, Genève . . .	fr.	7.00	» 2.75
Internacia Socia Revuo, esperanto, 45, rue de Saintonge, Paris IIIa . . .	»	6.00	» 2.40
Japana Esperantisto, japonais et esperanto, 3ĉome, Jurakĉo, Kozimacik, Tokio .	y.	1.60	» 1.65
Juna Esperantisto, monata gazeto, Presa Esp. Societo, 33, rue Lacépède, Paris.	fr.	2.50	» 1.00
La Belga Sonorilo, duonmonata, 53, rue de Ten Bosch, Bruxelles . . .	fr.	6.00	» 2.40
La Revuo, esperanto, 79, Bd St Germain, Paris	»	7.00	» 2.80
L'Espérantiste, français-esp., Mr de Beaufront, 4, rue du Gril, Louviers, Eure, (France)	»	4.00	» 1.60
L'Etoile Espérantiste, mensuelle. Administration 3, rue Sophie-Germain, Paris	fr.	2.00	» 0.80
Lingvo Internacia, mensuel, esperanto, 33, rue Lacépède, Paris, Ve, . . .	»	7.50	» 3.00
Lumo, Bulgara, Ivan Nenkov, Str. Sv. Gorska no 2299, Tirnova (Bulgario) . .	fr.	5.00	» 2.00
La Verda Standardo, esperanto, Sro J. Medgyesi, VII, Alpar-u, 8 Budapest . .	Kr.	4.00	» 1.68
Ruslanda Esperantisto, russe-esperanto, Bolŝaja Podjaĉeskaja, 24, St Petersbourg.	r.	2.65	» 2.50
Pola Esperantisto, esperanto-polonais, 26, Akademicka, Leopolo, (Autriche) .	k.	2.40	» 1.00
Svisa Espero, esperanto, Mr Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève (Suisse) .	fr.	2.50	» 1.00
Suno Hispana, espagnol-esp., Sro Rafael Duyos, Cirilo Amoros, 28, Valencia .	p.	3.00	» 1.20
Stelo Kataluna, Rambla S. Isidro, 30, Igualada-Barcelona	fr.	3.00	» 1.20
Tra la Mondo, illustré, esp., 15, Boulevard des Deux Gares, Meudon S. O. (France)	fr.	8.00	» 3.20
The American Esperanto Journal, Boulevard Station, Boston, Mass. . . .	d.	1.00	» 2.00
Verda Stelo, hispana-esp. A. Vargas 3a del Reloj, no 12, Mexico, D. F. . . .	p.	1.00	» 2.00

Espérantistes !

Détachez cette feuille intérieure de la couverture et utilisez-la pour la propagande !

Esperantisten !

Neemt dit binnenste blad van den omslag weg en benuttigt het voor de propaganda !

BELGA LIGO ESPERANTISTA

Ligue Espérantiste Belge.

Belgische Esperantische Bond.

COMITÉ D'HONNEUR. EEREKOMITEIT.

MM. F. COCQ, Echevin de l'Instruction Publique, à Ixelles.
DUBOIS, Directeur de l'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers.
le Dr GASTER, Directeur de l'Allgemeine Deutsche Schule, Anvers.
le Sénateur HOUZEAU DE LEHAIE, Mons.
le Frère ISIDORE, de l'Institut Royal des Aveugles, Bruxelles.
le Sénateur LAFONTAINE, Bruxelles.

MM. A. LECOINTE, Ingénieur en chef honoraire de la Marine Belge, Bruxelles.
le Général LEMAN directeur des études, command. l'Ecole Militaire, Bruxelles.
J. MASSAU, Professeur à l'Université de Gand.
MOURLON, Directeur du Service Géologique de Belgique, Bruxelles.
O. ORBAN, Professeur à l'Université de Liége.
ERNEST SOLVAY, Bruxelles.

COMITÉ EXÉCUTIF. UITVOEREND KOMITEIT.

Siége : BRUXELLES, RUE DE TEN BOSCH, 53.

Président (Voorzitter) : M. le Commandant CH. LEMAIRE.
Vice-présidents (Ondervoorzitters) : MM. VAN DER BIEST-ANDELHOF et LUC. BLANJEAN.
Secrétaire Général (Algemeene Schrijver) : M. JOS. JAMIN.
Trésorier (Schatbewaarder) : M. J. COOX, Bruxelles.
Membres (Leden) : Melles A. Guilliaume, E. Lecointe, MM. H. Calais, O. Chalon, Ed. Mathieu, H. Palmer, Dr M. Seynave, A. Thiry, Dr R. Van Melckebeke, Lt Van Weyenbergh, Lt. Cl. Vermeulen, A.-J. Witteryck.

Pour tous renseignements, adhésions, envoi de rapports, etc., s'adresser au Secrétaire Général:

Voor inlichtingen, inschrijvingen, opzending van verslagen, enz., wende men zich tot den Schrijver :

rue de Ten Bosch, 53, Bruxelles.

EXTRAIT DES STATUTS.

Art. 1. — Il est fondé sous le titre de **Ligue Espérantiste Belge** (*Belga Ligo Esperantista*) une société des adeptes et des approbateurs de l'Esperanto en Belgique.

Art. 2. — La Ligue Espérantiste Belge a pour but de propager la langue auxiliaire internationale Esperanto, en dehors de toute question politique ou religieuse, et d'étendre les relations de la Belgique avec l'étranger.

Art. 3. — Pour atteindre ce but, la Ligue crée un fonds social pour aider les groupes Espérantistes, assurer l'existence de l'organe officiel de la Ligue, éditer et répandre des imprimés de propagande, organiser des conférences, des cours et des expositions espérantistes, et réaliser ou aider à réaliser tout projet qui, après mûr examen de la part du comité, aura été reconnu utile.

Art. 5. — Les cotisations des membres sont fixées comme suit :

a) Tous les membres de la Ligue paient une cotisation annuelle minima de 1 fr. ou versent une fois pour toutes une somme de 25 francs.

b) Les membres qui paient une cotisation annuelle d'au moins 10 francs, ou qui versent en une fois la somme de 200 francs, reçoivent le titre de *Membre Protecteur*.

c) Les membres, qui paient une cotisation annuelle d'au moins 25 francs ou qui versent en une fois la somme de 500 francs, sont nommés *Bienfaiteurs de la Ligue*.

Aux Membres Protecteurs et Bienfaiteurs la Ligue sert de droit l'organe officiel.

Uittreksel der Standregelen.

Art. 1. — Onder den titel «**Belgische Esperantische Bond**» (*Belga Ligo Esperantista*), is een Bond gesticht tusschen de personen welke in België het Esperanto beoefenen of goedkeuren.

Art. 2. — De Belgische Esperantische Bond heeft voor doel buiten alle politieke of godsdienstige strekking, de Hulpwereldtaal Esperanto te verspreiden en de betrekkingen van België met het buitenland te bevorderen.

Art. 3. — Om dit doel te bereiken sticht de Bond een geldfonds, ten einde de Esperantische groepen te helpen, het bestaan van het officieel blad van den Bond te verzekeren, allerhande propagandaschriften uit te geven en te verspreiden, Esperantoleergangen, voordrachten en tentoonstellingen in te richten, en alle ontwerpen welke na rijpe overweging van het Bondsbestuur voordeelig blijken, te verwezentlijken of aan de uitvoering ervan mede te werken.

Art. 5. — De bijdragen der leden zijn vastgesteld als volgt:

a) Alle leden betalen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 1 fr. ofwel storten eens voor al de som van 25 fr.

b) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 10 fr. of wel de som van 200 fr. in eens storten, worden opgenomen als *Beschermleden*.

c) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 25 fr. ofwel 500 fr. in eens geven, verkrijgen den titel van *Weldoeners van den Bond*.

De *Beschermleden* en de *Weldoeners* ontvangen kosteloos van wege den Bond het officieel blad.

Règles grammaticales de l'Esperanto.

Alphabet — Prononciation.

A, B, C = ts (tsar), Ĉ = tch (tchèque), D, E = é (été), F, G dur (gant), Ĝ = dj (adjudant), H aspiré, Ĥ = h guttural, son mixte entre le h et le k (très rare), I, J = y (yeux), Ĵ = j (jour), K, L, M, N, O, P, R (un peu roulé), S (sifflant), Ŝ = ch (chat), T, U = ou, comme dans bouche, Ŭ = ou, comme dans oui, V, Z.

Toutes les lettres conservent toujours leur son alphabétique et doivent toujours se prononcer séparément, sauf les 2 diphthongues *aŭ* et *eŭ*.

***

Règle 1. L'Esperanto n'a qu'un article défini *la*, invariable. Il n'a pas d'article indéfini.

Règle 2. Le substantif se termine par *o*. Le pluriel se forme par l'adjonction de *j*. — Le complément direct se marque par la terminaison *n* :

La patro, la patroj.

Complément direct : *La patron, la patrojn.*

Règle 3. L'adjectif se termine par *a* et suit les règles du substantif : *patra, patraj, patran, patrajn.*

Règle 4. Les adjectifs numéraux cardinaux sont invariables : *unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil.* Ces adjectifs peuvent s'employer substantivement et adverbalement : *trio, sepe.*

Règle 5. Les pronoms personnels sont : *mi* (je, moi), *ci* (tu, toi, peu usité), *li* (il, lui), *ŝi* (elle), *ĝi* (il ou elle pour les animaux et les choses), *si* (soi), *ni* (nous), *vi* (vous), *ili* (ils, elles).

Règle 6. Les terminaisons verbales sont au nombre de 12 : infinitif *i* : *fari* = faire ; présent *as* : *mi faras* = je fais ; passé *is* : *vi faris* = vous faisiez, vous avez fait ; futur *os* : *ili faros* = ils feront ; conditionnel *us* : *ŝi farus* = elle ferait ; impératif *u* : *faru* = fais, faites ; *ni faru* = faisons ; *ili faru* = qu'ils fassent.

Participe actif : présent : *ant* : *faranta* = faisant ; passé *int* : *farinta*=ayant fait ; futur *ont* : *faronta*=devant faire, qui fera.

Participe passif : présent *at* : *farata* = étant fait ; passé *it* : *farita* = ayant été fait ; futur *ot* : *farota* — devant être fait, que l'on fera.

Verbe auxiliaire unique *esti* = être.

Règle 7. L'adverbe est caractérisé par *e*.

Règle 8. Toutes les prépositions régissent le nominatif.

Règle 9. Chaque mot se prononce absolument comme il est écrit.

Règle 10. L'accent tonique se place toujours sur l'avant dernière syllabe.

Règle 11. Les mots composés s'obtiennent par la réunion des éléments qui les forment. Le mot fondamental se met toujours à la fin.

Règle 12. S'il y a dans la phrase un autre mot de sens négatif, l'adverbe « ne » se supprime.

Règle 13. Si le mot marque le lieu où l'on va, on le termine par l'*n* de clarté, à condition qu'il ne soit pas précédé d'une préposition.

Règle 14. Chaque préposition possède un sens immuable qui en fixe l'emploi. Si le choix de la préposition ne s'impose pas clairement on fait usage de la préposition *je*.

Règle 15. Les mots internationaux ne changent pas en Esperanto; ils en prennent seulement l'orthographe: théâtre=*teatro*.

Règle 16. Les terminaisons des substantifs et de l'article peuvent se supprimer et se remplacer par une apostrophe dans certains cas.

Spraakkundige regels van het Esperanto.

Alphabet — Uitspraakleer.

A, B, C = ts (tsar), Ĉ = tch (fr. tchèque), D, E (half lang) F, G, Ĝ = dj (adjudant), H, Ĥ = ch, I, J, Ĵ (fr. jour), K L, M, N, O, P. R, S, Ŝ (fr. chat), T, U = oe (boer), Ŭ = w, V, Z.

Al de letters behouden steeds hun alphabetischen klank en moeten altijd uitgesproken worden, behoudens de tweeklanken *aŭ en eŭ.*

***

Regel 1. Het Esperanto heeft slechts een bepalend lidwoord *la*. Er bestaat geen niet bepalend lidwoord.

Regel 2. Het naamwoord gaat uit op *o*. Het meervoud wordt gevormd door bijvoeging van *j*. Het voorwerp wordt aangeduid door de bijvoeging van *n*.

La patro, la patroj.

Voorwerp : *La patron, la patrojn.*

Regel 3. Het hoedanigheidswoord gaat uit op *a* en volgt de regels van het naamwoord : *patra, patraj ; patran, patrajn.*

Regel 4. De grondgetallen zijn onveranderlijk : *unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil.* Deze grondgetallen kunnen als naamwoord en als bijwoord gebruikt worden : *trio, sepe.*

Regel 5. De persoonlijke voornaamwoorden zijn : *mi* (ik, mij), *ci* (het oude du, dich), *li* (hij, hem), *ŝi* (zij, haar), *ĝi* (het), *si* (zich), *ni* (wij, ons), *vi* (gij, u), *ili* (zij, hem).

Regel 6. De uitgangen der werkwoorden zijn ten getale van 12 : Noemvorm *i* : *fari* = doen ; tegenw. tijd *as* : *mi faras* = ik doe ; verl. tijd *is* : *vi faris* = gij deedt, gij hebt gedaan ; toek. tijd *os* : *ili faros* = zij zullen doen ; voorwaardelijke wijze *us* : *ŝi farus* = zij zou doen ; gebiedende wijze *u* : *faru* = doe, doet ; *ni faru* = laat ons doen ; *ili faru* = dat zij doen.

Bedrijvend deelwoord : tegenw. tijd : *ant* : *faranta*=doende verl. tijd *int* : *farinta* = gedaan hebbende ; toek. tijd *ont* : *faronta* = zullende doen.

Lijdend deelwoord : tegenw. tijd *at* : *farata* = gedaan (wordend); verl. tijd *it* : *farita* = gedaan (zijnde); toek. tijd *ot* : *farota* = zullende gedaan worden.

Eenig hulpwerkwoord : *esti* = zijn.

Regel 7. Het bijwoord is gekenschetst door *e*.

Regel 8. Al de voorzetsels vorderen een nominatief.

Regel 9. Ieder woord wordt volstrekt uitgesproken zooals het geschreven staat.

Regel 10. De klemtoon valt altijd op de voorlaatste lettergreep.

Regel 11. De samengestelde woorden worden bekomen door de vereeniging van hunne bestanddeelen. Het grondwoord wordt steeds achteraan geplaatst.

Regel 12. Indien in den zin een ander woord met ontkennende beteekenis voorkomt wordt het bijwoord « ne » weggelaten.

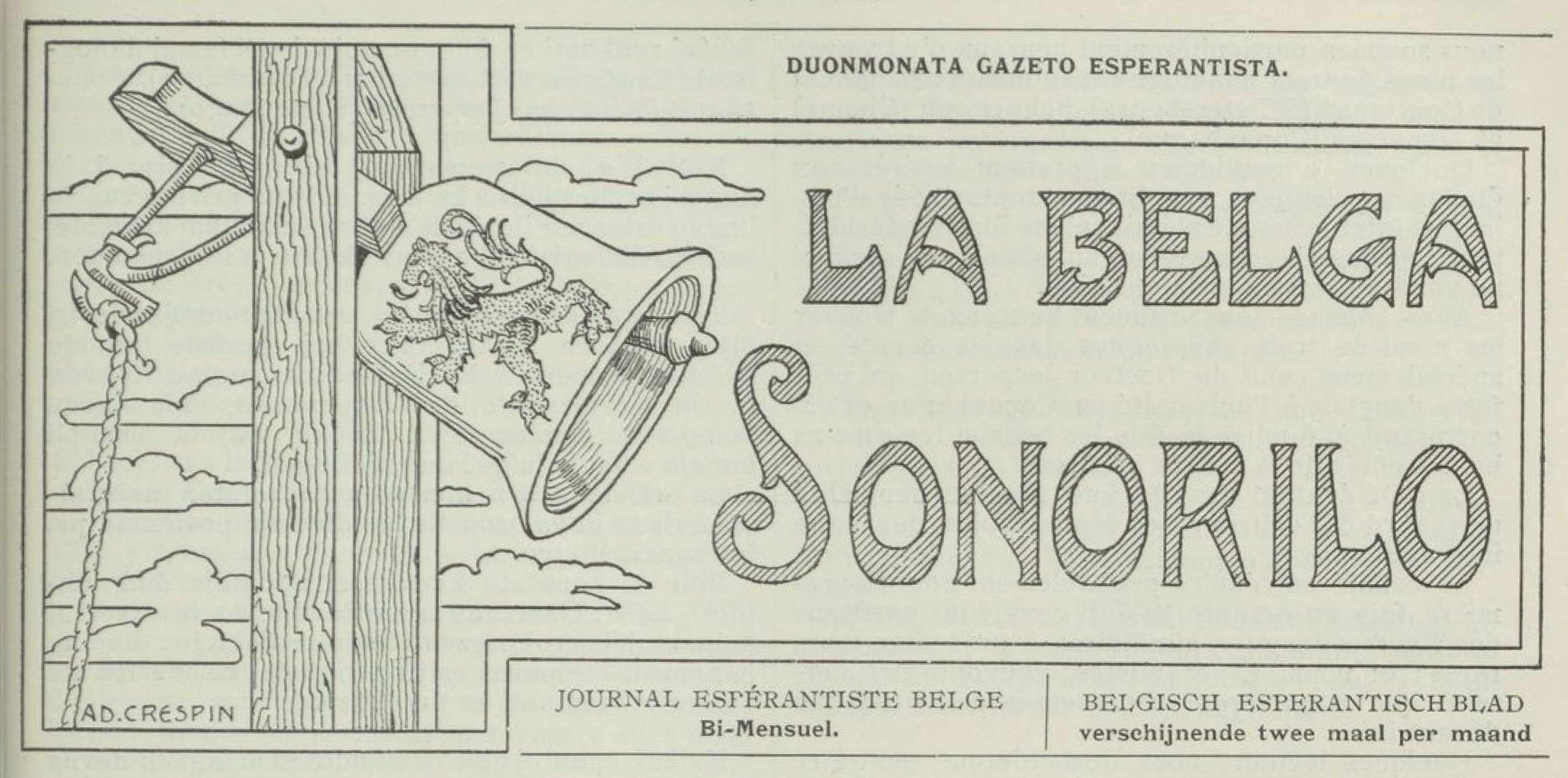
Regel 13. Indien het woord de plaats aanduidt waarheen men gaat, voegt men er de *n* van duidelijkheid bij, op voorwaarde dat het niet van een voorzetsel voorafgegaan zij.

Regel 14. Ieder voorzetsel heeft eene onveranderlijke beteekenis die er het gebruik van vaststelt. Indien de keuze van het voorzetsel niet klaar genoeg bepaald is bedient men zich van het voorzetsel *je*.

Regel 15. De internationale woorden veranderen niet in het Esperanto ; zij nemen er slechts de schrijfwijze van aan : theater = *teatro*.

Regel 16. De uitgangen van het naamwoord en van het lidwoord kunnen weggelaten en in sommige gevallen door een afkappingsteeken vervangen worden.

19 Janvier 1908. 19a Januaro 1908. 76a NUMERO. 19n Januari 1908.
6a JARO, 9a numero.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges affiliés.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.

Délégation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale.

Sous ce titre le « Journal espérantiste américain » publie, dans son numéro d'octobre 1907, un article que nous traduisons pour les lecteurs de « La Belga Sonorilo ».

Après avoir donné la composition du comité de la Délégation, notre confrère américain s'exprime comme suit :

« Nos lecteurs seront heureux d'apprendre par ce document, extrait de *La Belga Sonorilo*, que la Délégation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale, est bien vivante et vient de prendre une mesure pratique pour la réalisation de son objectif

La « Délégation » eut désiré que l'Association internationale des Académies prit l'affaire en mains, mais l'Association s'y refusa, parce qu'elle estima qu'elle n'avait pas mandat pour se charger de choisir la solution de cette question de la langue auxiliaire.

En conséquence il appartient à la Délégation de résoudre elle-même le problème.

C'est pourquoi les « sociétés » qui ont adhéré au programme de la Délégation — leur nombre est actuellement d'environ trois cents — furent priées de choisir un comité pour étudier la question.

Ceci fut fait. Le vote conduisit au choix des douze personnalités éminentes dont nous avons donné les noms.

Cette liste donne vraiment toute satisfaction ;

Delegacio por alpreno de internacia helpanta lingvo.

Sub tiu titolo la « Amerikana Esperantista Ĵurnalo » publikigas, en sia oktobra numero de 1907, artikolon, kiun ni tradukas por la legantoj de « La Belga Sonorilo ».

Post montro de l' komitata konsisto de la Delegacio, nia amerikana kunfrato daŭrigas tiele :

« Niaj legantoj estos feliĉaj scii, dank' al tiu dokumento ĉerpita el *La Belga Sonorilo*, ke la Delegacio por alpreno de internacia helpanta lingvo bone vivas kaj ĵus prenis praktikan decidon por la realigo de ĝia celo.

La « Delegacio » estis deziranta ke la Internacia Asocio de la Akademioj esploru la aferon, sed la Asocio ne akceptis, ĉar ĝi opiniis ke ĝi ne havis mandaton por preni sur si la elekton de l' solvo de tiu demando pri la helpanta lingvo.

Konsekvence la Delegacio estis difinita por solvi ĝi mem la problemon.

Tial la « societoj » kiuj aliĝis al la programo de la Delegacio — ilia nombro estas nun cirkaŭ tri centoj — estis rogataj elekti komitaton por esplori la demandon.

Tio okazis. La voĉdono enkondukis elekton de la dekdu eminentuloj, de kiuj ni montris la nomojn.

Tiu nomaro plene kontentigas ; aparte ni estas

nous sommes particulièrement heureux d'y trouver les noms de trois philologues renommés : Baudouin de Courtenay (St Petersbourg), Schuchardt (Vienne) et Jespersen (Copenhague).

Quelques « gentlemen » prenant intérêt aux études linguistiques ont dit que toute l'idée d'une langue internationale n'était qu'une illusion de dilettanti ; et que d'aucune façon un philologue sérieux ne voudrait examiner la question.

Aussi sommes-nous vraiment heureux de trouver les noms de trois philologues dans le comité, et spécialement celui du Docteur Jespersen, qui professe l'anglais à l'université de Copenhague et qui comprend à fond à la fois les bons et les « moins bons » côtés de la langue anglaise.

La « Délégation » garde une absolue neutralité au regard des « titres » des divers projets de langue internationale.

Le comité se réunira probablement pour la première fois en octobre 1907. Il convie les partisans des diverses langues auxiliaires à présenter leurs titres ; et nous, Espérantistes, pouvons être certains que nous serons représentés de belle façon devant lui.

Quelques lecteurs nous demanderont peut-être pourquoi ils devraient apprendre l'Esperanto, alors que la « Délégation » peut choisir quelqu'autre langage ou même élaborer elle-même une nouvelle langue.

Voici notre réponse : Lisez l'article « Esenco kaj Estonteco de la Ideo de Lingvo Internacia, page 268 de la Krestomatio », (dont une traduction française peut s'obtenir chez Hachette et Cie, Boulevard St Germain, Paris, et une traduction allemande chez Verlag Möller et Borel à Berlin).

Le point capital de cet article est qu'aucune langue auxiliaire internationale ne pourrait être réalisée qu'en empruntant au moins les 9 dixièmes de l'Esperanto.

C'est pourquoi si vous connaissez l'Esperanto, il ne vous prendra qu'environ une semaine pour l'étude de tout autre langue auxiliaire. Vous ne pourriez donc perdre votre temps si vous le consacrez à l'étude de l'Esperanto.

En outre le comité, comme tout organe analogue, est désireux de procéder très très lentement — espacer ses réunions, nommer des sous-comités, entendre des rapports, et alors s'y référer, et ainsi à l'infini ; ainsi il ne pourra arriver à une décision définitive avant des années.

Entretemps l'Esperanto peut toujours s'employer avantageusement.

***

Nos lecteurs entendent sans doute parler, de temps à autre, de l'invention de quelque nouvelle langue internationale, qui serait meilleure et plus simple que tout ce qui a été inventé jusqu'ici. Qu'on ne se laisse pas entraîner par de tels propos.

Soumettez ces langues à un examen complet, si vous désirez ainsi faire ; *mais mettez vous bien dans l'esprit ceci que, malgré la supériorité théorique qu'elles pourraient présenter, pratiquement elles ne seront pas employables.*

feliĉaj renkonti en ĝi la nomojn de tri famaj filologistoj : Baudouin de Courtenay (Peterburgo), Schuchardt (Wien) kaj Jespersen (Kopenhago).

Kelkaj « gentlemen », kiuj sin interesis al la lingvaj esploroj diris ke la tuta ideo pri internacia lingvo estas nur iluzio de « dilettanti », kaj ke neniel serioza filologisto akceptus ekzameni la demandon.

Tial ni estas vere feliĉaj trovi la nomojn de tri filologistoj en la komitato, kaj speciale tiun de Doktoro Jespersen, kiu instruas la anglan lingvon ĉe la universitato de Kopenhago, kiu plene komprenas samtempe la bonajn kaj la « malpli bonajn » flankojn de la angla lingvo.

La « Delegacio » konservas absolutan neŭtralecon rilate la valoron de la diversaj projektoj pri internacia lingvo.

Eble la komitato kunvenos, unuafoje, dum oktobro 1907a. Ĝi invitas la partianojn de la diversaj helpantaj lingvoj prezenti iliajn projektojn ; kaj ni, Esperantistoj, povas esti konvinkataj ke ni estos tre bone riprezentataj en tiu okazo.

Kelkaj legantoj eble demandos al ni kial ili devus lerni Esperanton, kiam la « Delegacio » povas elekti ian alian lingvon aŭ eĉ ellabori ĝi mem novan lingvon.

Nia respondo estas : Legu la artikolon « Esenco kaj Estonteco de la Ideo de Lingvo Internacia, 268a paĝo de la Krestomatio, (de kiu franca traduko estas aĉetebla ĉe Hachette kaj Kio, Boulevard St. Germain, Paris, kaj germana traduko ĉe la eldonistoj Möller & Borel, Berlin).

La ĉefa temo de tiu artikolo estas ke nenia internacia helpanta lingvo povus esti realigita nur prunte prenante almenaŭ la naŭ dekonojn de Esperanto.

Tial se vi konas Esperanton, unu semajno estas nur necesa por lerno de ia alia helpanta lingvo. Do, vi ne povus perdi tempon, se vi dediĉus ĝin al lerno de Esperanto.

Plie, la komitato, kiel ĉiu sama organo, deziras procedi tre, tre malrapide — interspaci siajn kunvenojn, nomi sub-komitatojn, akcepti raportojn kaj sekve sin apogi sur ili kaj tiel senfine ; sekve ĝi ne povos definitive decidi antaŭ kelkaj jaroj.

Intertempe, Esperanto ĉiam povos esti profite uzata.

***

Eble niaj legantoj aŭdas paroli, iafoje, pri elpenso de ia nova internacia lingvo, kiu estus pli bona kaj pli simpla ol ĉio, kion oni elpensis ĝis nun. Ne estu allogita per tiaj diroj.

Submetu tiujn lingvojn al plena ekzameno, se tiel vi deziras fari, *sed bone pripensu ke malgraŭ la teoria supereco kiun ili povus prezenti, praktike ili ne estos uzeblaj.*

Tout homme intelligent, ayant quelque connaissance des langues étrangères, peut élaborer un langage qu'il qualifiera d'international; celui qui écrit ces lignes a été souvent tenté de le faire.

Une telle personne peut présenter un plan admissible et un petit vocabulaire.

Mais pour ce qui est de compléter votre dictionnaire, de créer un corps de littérature, et, chose plus importante que tout le reste, *pour amener du monde, beaucoup de monde, à adopter* votre langage et à l'employer, voilà qui sera une bien autre affaire.

Cela l'Esperanto a su le faire ; il y a maintenant dans le monde 100,000 Espérantistes, soutenant 400 sociétés locales et 35 journaux.

Cela la Délégation pourra peut-être le faire ; elle se compose aujourd'hui de 300 sociétés, et quelque 1250 professeurs d'université et académiciens ont adhéré à son programme.

Les autres langues internationales ne sont guère que des propositions, ou, à tout le plus, consistent en un vocabulaire et une grammaire; beaucoup d'elles ne sont appuyées que de leurs auteurs mêmes, tandis que les meilleures d'entre elles n'ont qu'une poignée d'adhérents.

Devant ces faits, toute personne *sérieusement* désireuse de promouvoir la *cause* de la langue auxiliaire, ne pourrait mieux faire que ceci :

1° Etudier l'Esperanto ;

2° Faire connaître tout ce qui concerne la Délégation (le numéro de mars de « The American Esperanto Journal » contient nombre de renseignements sur la Délégation ; envoyez ce numéro et le présent à quelque journal ami).

(*Extrait de* « The American Esperanto Journal ».)

***

Belga Sonorilo partage les vues de son confrère américain ; nous avons la conviction que « mettre l'Esperanto au point » n'est pas lui nuire mais lui rendre le plus signalé service en assurant la solution de la langue auxiliaire internationale dans des conditions telles que toutes les critiques — nous parlons naturellement des seules critiques fondées — tomberont définitivement.

Ainsi seulement la propagande pour l'Esperanto sera saine et productive de résultats stables.

La Délégation existe; elle a un poids considérable; on se demande comment d'aucuns peuvent le méconnaître.

La question n'est pas entre les seuls Espérantistes; elle est — et c'est justement ce qui lui donne une importance mondiale — elle est entre le monde espérantiste et le monde non encore espérantiste à qui nous ne devons pas laisser présenter par d'autres un « Esperanto mis au point, » qui pourrait rapidement l'emporter sur l'actuel Esperanto, si, comme il est possible, cet « Esperanto mis au point » l'emporte réellement sur l'Esperanto actuel.

C'est là le point à étudier par les vrais partisans de la « sankta afero ».

La solution que présente la Délégation est-elle, oui ou non, supérieure à l'Esperanto expérimenté surtout depuis ces quelques dernières années ?

Voilà ce que les espérantistes doivent examiner, en toute liberté d'appréciation personnelle.

B. S.

Ĉiu inteligenta homo, havanta ian konon de la fremdaj lingvoj, povas ellabori lingvon, kiun li kvalitigos internacia ; tiu, kiu skribas tiujn ĉi liniojn, ofte estis tentata tiel fari.

Tia persono povas prezenti akcepteblan planon kaj malgrandan vortaron.

Sed, por plenigi vian vortaron, krei vivantan literaturon kaj, afero pli grava ol la cetero, *por varbi homojn, multon da homoj, kiuj akceptos kaj uzos vian lingvon*, tio estas multe pli malfacila.

Tion, Esperanto faris sukcese ; nun ekzistas en la mondo 100.000 Esperantistoj, subtenantaj 400 societojn kaj 35 ĵurnalojn.

Tion, la Delegacio povos eble fari ; ĝi enhavas nune 300 societojn kaj ĉirkaŭ 1250 profesoroj de Universitato kaj Akademianoj aliĝis al ĝia programo.

La aliaj internaciaj lingvoj estas nur proponoj, aŭ konsistas nur el vortareto kaj gramatiko ; multo el ili estas apogataj nur de siaj aŭtoroj mem, kaj la pli bonaj el ili havas nur kelkajn aliĝantojn.

Kontraŭ tiaj faktoj, ĉiu persono *serioze* deziranta antaŭpuŝi la *aferon* de la helpanta lingvo, ne povus pli bone fari ol :

1e Lerni Esperanton ;

2e Konatigi ĉion, kio rilatas al la Delegacio (la marta numero de « The American Esperanto Journal » enhavas multon da sciigoj pri la Delegacio ; sendu tiun numeron kaj la nunan al ia samideana ĵurnalo).

(*Elĉerpita el* « The American Esperanto Journal »).

***

Belga Sonorilo same opinias kiel ĝia amerikana kunfrato ; ni estas konvinkitaj ke « plibonigi Esperanton » ne estas ĝin malutili, sed fari al ĝi la plej taŭgan servon, certigante la solvon de la helpanta lingvo tiakondiĉe ke ĉiuj kritikoj — ni trafas nature la fonditajn kritikojn — definitive malaperos.

Nur tiamaniere, la propagando por Esperanto estos sana kaj produktema de firmaj rezultatoj.

La Delegacio ekzistas ; ĝi havas tre gravan fortecon ; oni ne komprenas kiel iaj homoj povas tion malakcepti.

La demando ne estas nur inter Esperantistoj ; ĝi estas — kaj ĝuste tio donas al ĝi mondan gravecon — ĝi estas inter la Esperantista mondo kaj la ne jam Esperantista mondo, al kiu ni ne devas permesi ke aliaj personoj prezentu « plibonigitan Esperanton », kiu povus rapide superiĝi kontraŭ la nuna Esperanto, se, kiel tio estas ebla, tiu « plibonigita Esperanto » reale superas la nunan Esperanton.

Tio estas la temo, kiun devas trakti la veraj partianoj de la « Sankta afero ».

Ĉu la solvo prezentita de la Delegacio estas, jes aŭ ne, supera kontraŭ la Esperanto ekspirimentita precipe de la lastaj jaroj ?

Tion devas ekzameni atenteme la Esperantistoj, kun plena libereco pri memŝato.

B. S.

LA DÉRIVATION EN ESPERANTO.

Dans notre article précédent, nous avons montré la nécessité et l'avantage qu'il y avait à adopter sans retard la règle suivante :

« Le substantif *immédiatement dérivé* d'un verbe signifie l'action ou l'état exprimé par ce verbe ; il pourra aussi signifier le résultat essentiel ou immédiat de l'action si l'on n'a à craindre aucun doute d'interprétation dans l'esprit de l'interlocuteur ou du lecteur ; si un tel doute peut être à craindre, on le lèvera en montrant le résultat essentiel ou immédiat de l'action par un *dérivé médiat* formé au moyen du suffixe ur ».

***

Nous avons à faire remarquer ici que l'Esperanto actuel a été amené à employer le suffixe « ad » pour exprimer uniquement l'action.

On trouve :

faldado	= action de plier,	alors que faldo	= pli
brosado	= action de brosser,	alors que broso	= brosse
fendado	= action de fendre,	alors que fendo	= fente
fosado	= action de creuser,	alors que foso	= fosse
fumado	= action de fumer,	alors que fumo	= fumée
kronado	= action de couronner,	alors que krono	= couronne
fabrikado	= action de fabriquer, (fabrication)	alors que fabriko	= fabrique
verkado	= composition (action de composer)	alors que verko	= œuvre, (œuvre littéraire)

etc., etc...

Cette déviation de l'usage du suffixe « ad » a été transformée en règle grammaticale.

Dans l'importante grammaire complète d'Esperanto de Monsieur le professeur Camille Aymonier, on lit :

§ 257......

Il y a des cas où ado sert uniquement à indiquer l'action.

Exemple : krono = couronne : kronado = couronnement.

***

Dans sa belle et courageuse étude sur la Dérivation en Esperanto, Monsieur Couturat dit excellement, à ce sujet :

« Il y a une inconséquence manifeste dans un pareil emploi de *ad*.

En effet, d'après le *Fundamento* et *tous les manuels*, « *ad* marque la durée de l'action », ou bien « la répétition soutenue de l'action ».

Exemples classiques : danco = l'action de danser, la danse en elle même,
dancado = une danse continue ;
pafo = un coup de fusil,
pafado = une succession de coups de fusil.

Une conséquence logique, inéluctable autant qu'évidente de cette convention, est que le suffixe « ad » ne peut s'appliquer qu'à un radical qui signifie déjà par lui-même une action.

De même que pafado n'est que la répétition soutenue de pafo, et dancado la prolongation de danco, brosado ne peut être que la prolongation de broso.

Mais cela est impossible si on accepte que broso soit, non l'action de brosser, mais la brosse, objet concret, matériel.

DEVENO EN ESPERANTO.

En nia antaŭa artikolo, ni montris la neceson kaj la profiton, kiuj elvenus de la tuja aplikado de la sekvanta regulo :

« La substantivo *senpere devenanta* de verbo signifas la agon aŭ la staton esprimitan en tiu verbo; ĝi ankaŭ povos signifi la esencan aŭ tujan rezultaton de la ago, se oni ne timas ian dubon pri kompreno en la spirito de la interparolanto aŭ de la leganto ; se tia dubo povas esti antaŭvidata, oni forigos ĝin montrante la esencan aŭ tujan rezultaton de la ago per *pera devenaĵo* formata de l' sufikso ur ».

***

Ni devas atentigi ke la nuna Esperanto estas instigita uzi la sufikson « ad » por esprimi la simplan agon.

Oni trovas :

faldado	= ago je faldi,	dum faldo	estas io faldita
brosado	= ago je brosi,	dum broso	estas instrumento por [brosi
fendado	= ago je fendi,	dum fendo	estas postsigno de la [ago
fosado	= ago je fosi,	dum foso	estas kavaĵo
fumado	= ago je fumi,	dum fumo	estas nubeta rezultato
kronado	= ago je kroni,	dum krono	estas objekto por kroni
fabrikado	= ago je fabriki,	dum fabriko	estas loko kie oni [fabrikas
verkado	= ago je verki,	dum verko	estas literatura [rezultato

K. c., k. c.

Tiu malrektiga uzo de l' sufikso « ad » estas enkondukita kiel gramatika regulo.

En la grava plena gramatiko de Esperanto de Sinjoro profesoro Camille Aymonier, oni legas :

§ 257......

Ekzistas okazoj en kiuj ado nur utilas montri la agon.

Ekzemple : krono ; kronado.

***

En sia bela kaj kuraĝa studo pri la deveno en Esperanto, Sinjoro Couturat tre bone diras, pri tio:

« Ekzistas tre certa nekonsekvenco en tia uzo de *ad*.

Efektive, laŭ la *Fundamento* kaj *ĉiuj lernolibroj* « *ad* montras daŭron de la ago » aŭ ankaŭ senĉesa ripeto de la ago ».

Klasikaj ekzemploj : danco = ago je danci
dancado = daŭrigita danco
pafo = ago je pafi
pafado = serio da pafoj

Logika konsekvenco, tiel neevitebla kiel evidenta de tiu interkonsento, estas ke la sufikson « ad » oni povas nur aldoni al radiko kiu jam signifas, per ĝi mem, agon.

Kiel pafado estas nur daŭranta ripeto de pafo, kaj dancado, longedaŭranta danco, brosado nur povas signifi longedaŭranta broso.

Sed tio estas neebla se oni akceptas ke broso estu, ne la ago pri brosi, sed la instrumento, objekto konkreta, materiala.

Et dire qu'à côté de broso = brosse on admettra brosado = action de brosser ; qu'à côté de krono = couronne, on emploiera kronado = couronnement, *est expressément contraire au Fundamento.*

Il ne valait pas vraiment la peine de déclarer le fundamento netuŝebla, neŝanĝebla, pour laisser ensuite massacrer la langue par des espérantistes un peu trop pressés à fabriquer des composés et des dérivés au petit bonheur, et parfois à tort et à travers.

Le développement du dictionnaire Esperanto doit être strictement laissé à un groupe central (Lingva Komitato, académie espérantiste, comité permanent de la langue internationale, comme on voudra l'appeler définitivement).

Sinon il arrivera ceci (qui est déjà arrivé malheureusement), que des gens, d'abord attirés à l'Esperanto par l'exposé de ses principes logiques et réguliers, l'apprennent, puis cherchent à s'en servir pour traduire, non pas seulement la « ĉiutaga vivo » mais aussi des ouvrages scientifiques et techniques, ce qui est au moins aussi important que de traduire des ouvrages purement littéraires. Mais alors, en trouvant dans les vocabulaires de tels crocs-en-jambe aux principes fondamentaux, ils se rendent bientôt compte qu'ils font une œuvre ingrate et vaine, et ils abandonnent la langue à laquelle ils étaient venus avec enthousiasme, et qui a déçu leurs espoirs.

Tel est le danger, non pas hypothétique et imaginaire, mais prévu et signalé par d'excellents espérantistes.

Le moment est venu de signaler ce danger au monde espérantiste libre.

C'est ce que nous faisons avec la certitude que ce monde là comprendra que c'est le seul moyen d'empêcher l'Esperanto d'achever de s'enlizer dans le marais des illogismes et des idiotismes.

Non il ne faut pas que notre chère langue s'abandonne à l'évolution de hasard des langues naturelles ; elle doit, pour vivre, prospérer et s'affirmer à jamais, demeurer strictement artificielle, c'est-à-dire obéir au raisonnement de l'intelligence humaine.

***

Nous devons donc renoncer de suite à l'emploi de *ad* pour marquer, dans certains cas, *uniquement l'action.*

La règle unique d'emploi de *ad* sera :

« Le suffixe *ad*, joint à un radical verbal, forme un verbe qui indique la répétition ou la prolongation de l'action.

Les verbes ainsi formés pourront donner naissance, par dérivation immédiate, à des substantifs, adjectifs et adverbes ».

Il faut éviter soigneusement d'abuser de ce suffixe et ne l'employer que dans les cas où il est indispensable au sens.

***

Si nous adoptons, pour le bien de l'Esperanto, la règle qui dit « le substantif *immédiatement dérivé* d'un verbe signifie l'action ou l'état exprimé par ce verbe, et inversement le verbe *immédiatement dérivé* d'un substantif doit signifier « *faire l'action* ou *être dans l'état* exprimé par ce substantif », nous

Kaj instrui ke post broso = instrumento, oni akceptas brosado = ago je brosi; ke post krono = speciala ringo, oni uzos kronado = meti kronon al iu, *tio estas nepre kontraŭ la Fundamento.*

Vere, ne estis necesa anonci ke la Fundamento estos netuŝebla, neŝangebla, por poste permesi la difektigon de la lingvo per esperantistoj tro rapidemaj en la fabrikado de kunmetitaj vortoj kaj de devenaĵoj formitaj hazarde kaj, iafoje, malrajte kaj flanke.

La vastigo de la Esperanta vortaro devas esti preciza afero rezervata por ia centra grupo (Lingva Komitato, Esperanta akademio, Konstanta komitato de la internacia lingvo, kiel oni akceptos ĝin nomigi definitive).

Se ne, okazus (malfeliĉe, tio jam okazis) ke homoj, unue altiritaj al Esperanto pro la elmontro de ĝiaj logikaj kaj regulaj principoj, lernus ĝin, poste penus utili ĝin por traduki, ne nur la « ĉiutagan vivon » sed ankaŭ sciencajn kaj teknikajn verkojn, kio estas almenaŭ tiel grava kiel traduko de verkoj nur literaturaj. Sed okazos ke, trovante en la vortaroj, tiajn mankojn pri la fundamentaj principoj, ili baldaŭ komprenos ke ili komencis malfacilan kaj vanan laboron, kaj ili forlasos la lingvon, al kiu ili alvenis entuziasme kaj kiu forportis iliajn esperojn.

Tia estas la danĝero, ne hipoteza aŭ imaga, sed antaŭvidita kaj montrita de lertaj Esperantistoj.

La momento estas alveninta signali tiun danĝeron al la Esperantista mondo libera.

Tion ni faras kun la certeco ke tiu mondo komprenos ke tie kuŝas la sola rimedo por malebligi Esperanton plenumi ĝian perdon en la marĉo de la mallogikaĵoj kaj idiotismoj.

Ne, nia kara lingvo ne povas esti forlasata al la hazarda evolucio de la naturaj lingvoj ; por vivi, prosperi kaj stariĝi por ĉiam, ĝi devas resti precize artefarita, tio estas diri ĝi devas obei al la racio de la homa inteligenteco.

***

Ni do devas tuj forlasi la uzon de *ad* por montri, en difinitaj kazoj, *nur la agon.*

La unika regulo pri uzo de *ad* estos :

« La sufikso *ad*, aldonita al verba radiko, formas verbon, kiu montras la ripeton aŭ la daŭrigon de la ago.

La verboj tiel formitaj, povos naski, per senpera deveno, substantivojn, adjektivojn kaj adverbojn ».

Estas necesa zorge eviti troŭzon de tiu afikso, kaj ĝin uzi nur kiam ĝi estas nepre necesa por la senco.

***

Se ni akceptas, por la bonigo de Esperanto, la regulo kiu diras ke «la substantivo, senpere devenanto de verbo, signifas la agon aŭ la staton esprimatan per tiu verbo, kaj inverse la verbo *senpere devenanta* de substantivo devas signifi «*fari la agon* aŭ *esti en la stato* esprimita per la substantivo » ni devos

devons recourir à l'emploi d'affixes pour exprimer les correspondances qu'on peut établir entre un substantif et les verbes traduisant les idées ordinaires que peut éveiller un substantif.

Considérons par exemple le substantif floro = fleur.

Il est évidemment le mot initial de toutes les idées que peut engendrer l'emploi ou la considération de l'objet « fleur ».

Ainsi que peut-on envisager à propos de fleurs ? On peut en garnir une maison, un jardin, une table, sa boutonnière.

On peut envisager la production de fleurs par les plantes.

On peut, dans un conte de fée par exemple, dire qu'un sorcier a, d'une pierre, fait une fleur.

On peut envisager la personne qui s'occupe de cultiver, de vendre des fleurs ; de fabriquer des fleurs artificielles, etc...

On peut dire d'une prairie qu'elle est couverte de fleurs ; et dans ce dernier cas l'idée n'est pas que quelqu'un a garni la prairie avec des fleurs ; elle n'est pas non plus l'idée que c'est la prairie elle-même qui a produit les fleurs, lesquelles ont été produites par les plantes.

On voit à quelle diversité d'idées peut conduire la considération d'une fleur ou des fleurs.

Nous allons prendre ces idées une par une.

Examinons d'abord l'idée « couvrir, garnir de fleurs ».

Cette idée se retrouvera-t-elle assez souvent à l'occasion d'autres objets que la fleur ?

Si oui elle justifiera l'emploi d'un affixe.

Sinon on renoncera à marquer par affixe une idée trop peu fréquente.

Eh bien ! l'idée de : « couvrir de, garnir de, enduire de, asperger de, revêtir de, assaisonner de, munir de, approvisionner de, imprégner de, etc. », est une idée qui s'exprime à chaque instant, dans le langage courant comme dans le langage scientifique.

On assaisonne de poivre, sel, moutarde, huile, vinaigre, piment, curry, sucre...

On garnit de fleurs, de meubles, dentelles, plomb, cuivre, verre...

On couvre de sable, briques, pierres, pavés, or...

On asperge d'eau, de goudron, de sable...

On revêt de briques, de papier, d'étoffe...

On imprègne d'électricité, d'hypnose, d'aimantation...

On enduit de cire, cirage, couleurs, soufre, argent, or...

On approvisionne d'armes, d'outils...

On accordera qu'une idée aussi générale, d'un emploi si fréquent, mérite d'être marquée par un affixe spécial.

L'Esperanto n'a pas cet affixe.

C'est pourquoi les derniers dictionnaires fourmillent, à ce point de vue, d'inconséquences que Couturat a mises en relief.

On trouve dans ces dictionnaires :

ori	= dorer,	garnir ou couvrir d'or	
arĝenti	= argenter,	id.	d'argent
sali	= saler,	assaisonner de sel	
sukeri	= sucrer,	id.	sucre
mebli	= meubler,	garnir de meubles	
gudri	= goudronner,	enduire de goudron	

akcepti uzon de afiksoj por esprimi la aliajn rilatojn, kiujn oni povas starigi inter substantivo kaj la verboj, kiuj tradukas la ordinarajn ideojn, kiujn povas naski la dirita substantivo.

Ni konsideru, ekzemple, la substantivon : floro.

Ĝi estas evidente la unua vorto de la tuta serio de ideoj, kiujn povas naski uzo aŭ konsidero de la objekto « floro ».

Kion oni povas konsideri pri floroj ? Oni povas per ili provizi domon, ĝardenon, tablon, sian butontruon.

Oni povas konsideri la produkton de floroj per plantoj.

Oni povas, ekzemple en fea rakonto, diri ke sorĉisto el ŝtono naskigis floron.

Oni povas konsideri la personon kiu kulturas, vendas la florojn ; kiu artefabrikas florojn, k. c.

Pri herbejo oni povas diri ke ĝi estas kovrita de floroj ; kaj en tiu ĉi kazo, la ideo ne estas ke iu provizis la herbejon per floroj ; la ideo ne ankaŭ estas ke la herbejo mem naskis florojn, kiuj estas produktitaj de la plantoj.

Oni vidas al kia diverseco de ideoj povas alkonduki la konsideron de unu floro aŭ de floroj.

Ni ekzamenos tiujn ideojn, unu post alia.

Unue, ni ekzamenu la ideon « Kovri, provizi per floroj ».

Ĉu tiu ideo sin prezentas al ni sufiĉe ofte pri aliaj objektoj ol floro ?

Se jes, ĝi pravigos uzon de afikso.

Se ne, oni forlasas la montron, per afikso, de ideo tro malofta.

Nu ! la ideo « kovri per, ornami per, ŝmiri per, ŝprucigi per, vesti per, spici per, provizi per, sorbigi per, penetrigi per, k. c.... » estas ideo kiu esprimiĝas ĉiumomente, en flua parolo kiel en scienca parolo.

Oni spicas per pipro, salo, mustardo, oleo, vinagro, pimento, *curry* (kari), sukero. ...

Oni ornamas per floroj, per mebloj, puntoj, plumbo, kupro, vitro.. ..

Oni kovras per sablo, briko, ŝtonoj, oro.....

Oni ŝprucigas per akvo, gudro, sablo....,

Oni vestas per brikoj, per papero, ŝtofo.....

Oni penetrigas per elektro, per hipnoso, magneto.....

Oni ŝmiras per vakso, ciro, kolorigiloj, sulfuro, arĝento, oro.....

Oni provizas per armiloj, iloj.....

Oni konsentos ke ideo tiel generala, havanta uzon tiel oftan, meritas montron per speciala afikso.

Esperanto ne havas tiun afikson.

Tial la lastaj vortaroj, je tiu vidpunkto, havas multon da nekonsekvencaĵoj, kiujn Couturat elmontris.

Oni trovas en tiuj vortaroj :

ori	= ornami aŭ kovri per oro
arĝenti	= ornami aŭ kovri per arĝento
sali	= spici per salo
sukeri	= spici per sukero
mebli	= provizi per mebloj
gudri	= ŝmiri per gudro

sabli	= sabler,	garnir de sable
vitri	= vitrer,	munir de vitres
vuali	= voiler,	revêtir d'un voile.

. . . .

A côté de ces correspondances immédiates on trouve une série de correspondances médiates, marquées par le suffixe « um », (suffixe de l'indétermination).

Exemples :

aerumi	= aérer,	remplir d'air, ou renouveler l'air ;
sapumi	= savonner,	enduire de savon.

. . . .

Puis des correspondances médiates marquées par ig, qui se trouve ainsi employé à contre-sens.

Exemples :

alkoholigi	= alcooliser,	imprégner d'alcool
elektrigi	= électriser,	imprégner d'électricité
limigi	= borner,	garnir de bornes
lumigi	= éclairer,	couvrir de lumière.

. . . .

L'application stricte des règles de l'Esperanto dit que limigi veut dire « faire, rendre limite »; lumigi, « faire ou rendre lumière »; alkoholigi, « faire ou rendre alcool », etc.

On a essayé de justifier les contre-sens que nous venons de reproduire en disant par exemple que limigi voulait dire igi lima, et non pas igi limo.

Nous dirons plus tard ce que vaut cet essai de justification, quand nous traiterons du rapport de sens qui doit exister entre un substantif et un adjectif immédiatement dérivés l'un de l'autre.

Revenons à la façon dont les auteurs de dictionnaires ont rendu l'idée de « enduire de, garnir de, approvisionner de, imprégner de, etc. ».

Leur hésitation et leur embarras se traduisent souvent par l'emploi de formes synonymes.

Exemples :

ciri ou cirumi	= enduire de cirage
dati ou datumi	= dater, munir d'une date
kolori et kolorigi	= colorer ou colorier
loki ou lokigi	= placer, munir d'une place
kupri ou kuprumi	= cuivrer, garnir de cuivre
ombri ou ombrumi	= ombrer, couvrir d'ombre
ori ou orumi	= dorer
pensii ou pensiumi	= munir d'une pension pensionner
stani ou stanumi	= garnir d'étain, étamer
sukeri ou sukerumi	= sucrer.

. . . .

Les inconséquences, dont nous donnons tant d'exemples, ressortent mieux encore si on envisage les verbes qui expriment l'action contraire.

On a

bridi	= brider, garnir d'une bride
seli	= seller, garnir d'une selle
mebli	= meubler, garnir de meubles...

Par application des principes de l'Esperanto, les contraires, débrider, desseller, démeubler, etc., devraient se former au moyen du préfixe *mal*, et l'on devrait trouver, dans nos dictionnaires, malbridi, malseli, malmebli, etc.

Au lieu de ces dérivés on trouve :

senbridigi	= débrider
senseligi	= desseller
senmebligi	= démeubler...

A y regarder de près ce sont ces derniers mots qui sont logiques ; senbridigi c'est igi sen brido.

sabli	= ŝuti sablon
vitri	= provizi per vitroj
vuali	= vesti per vualo

. . . .

Flanke de tiuj senperaj rilatoj oni trovas serion de peraj rilatoj, montrataj per la sufikso « um » (sufikso de nedifineco).

Ekzemploj :

aerumi	= provizi per aero, renovigi aeron,
sapumi	= ŝmiri per sapo.

. . . .

Ankoraŭ peraj rilatojn, montritajn per ig, kiun tiele oni uzas erare :

Ekzemploj :

alkoholigi	= penetrigi per alkoholo
elektrigi	= penetrigi per elektro
limigi	= loki limŝtonojn
lumigi	= verŝi lumon.

. . . .

La preciza aplikado de la reguloj de Esperanto diras ke limigi signifas « igi limo » ; lumigi « igi lumo » alkoholigi « igi alkoholo » k. c.

Oni provis pravigi la kontraŭsencojn, kiujn ni ĵus reproduktas, dirante, ekzemple, ke limigi signifas « igi lima », kaj ne « igi limo ».

Ni diros, iom pli malfrue, la valoron de tia provo de pravigo, kiam ni traktos la rilaton pri senco kiu devas ekzisti inter substantivo kaj adjektivo senpere devenantaj unu el la alia.

Ni ekzamenu la manieron laŭ kiu la aŭtoroj de vortaroj tradukis la ideon « ŝmiri per, ornami per, provizi per, penetrigi per, k. c. ».

Ilia ŝanceliĝo kaj ilia embaraso ofte sin montras per uzo de sinonimaj formoj.

Ekzemploj:

ciri aŭ cirumi	= ŝmiri per ciro,
dati aŭ datumi	= difini per dato,
kolori kaj kolorigi	= ŝmiri aŭ ornami per kolorigiloj,
loki kaj lokigi	= difini lokon por...
kupri aŭ kuprumi	= ornami per kupro,
ombri aŭ ombrumi	= meti ombron sur ia objekto,
ori aŭ orumi	= kovri, ornami per oro,
pensii aŭ pensiumi	= doni pension,
spici aŭ spicumi	= enmeti spicojn,
stani aŭ stanumi	= kovri per stano,
sukeri aŭ sukerumi	= ŝanĝi la guston per sukero.

. . . .

La malkonsekvencaĵoj, pri kiuj ni donas tiom da ekzemploj, aperas ankoraŭ pliforte se oni konsideras la verbojn, kiuj esprimas la malan agon.

On diras :

bridi	= meti bridon al ĉevalo,
seli	= almeti selon sur ĉevalo,
mebli	= provizi ĉambron per mebloj.

Pro aplikado de la principoj de Esperanto, la malojn oni devus formi per la aldono de la prefikso mal, kaj oni devus trovi, en la vortaroj: malbridi, malseli, malmebli, k. c.

Anstataŭ tiuj devenaĵoj, oni trovas:

senbridigi	= igi sen brido,
senseligi	= igi sen selo,
senmebligi	= igi sen meblo...

Kiam oni atenteme esploras la aferon, oni vidas ke tiuj vortoj estas logikaj: senbridigi estas igi sen brido.

Et brider aurait pu se rendre par kunbridigi c'est-à-dire igi kun brido.

Mais, dit très justement Couturat, la dérivation la plus bizarre est celle relative à l'idée d'arme, armer, désarmer, etc.

Les dictionnaires actuels donnent :

armi = armer, munir d'armes
armilo = arme
senarmigi = désarmer.

Si on admet que armi veut dire armer, le contraire, désarmer, aurait dû se rendre par malarmi ; c'est donc déjà un accroc à l'application des principes de l'Esperanto que de traduire désarmer par senarmigi qui, vraisemblablement, doit vouloir dire igi sen armo = rendre sans arme.

Mais le dictionnaire donne arme = armilo.

Donc il aurait fallu dire senarmigili.

On voit donc que senarmigi constitue un double accroc aux principes espérantistes.

Il y a plus.

Armilo ne peut signifier logiquement arme.

Armilo c'est l'instrument à armer, l'instrument à munir d'armes.

Ainsi quand on arme un cuirassé de canons, de mitrailleuses, d'obusiers, de tubes lance-torpilles, etc., on emploie comme instrument principal une grue, et c'est celle-ci qui sera l'armilo.

Quant au mot « arme » il sera plus justement rendu par *batalilo*, l'instrument quelconque pour se battre.

Il faut évidemment choisir entre les deux systèmes si étrangement confondus dans cette famille.

Si on accepte comme mot initial le verbe armi, avec la signification de munir d'armes, désarmer sera malarmi ; armo sera l'action d'armer ; armilo sera l'instrument pour couvrir d'armes ; l'arme sera batalilo.

Si on accepte comme mot initial le substantif armo avec la signification d'arme, alors le mot armi ne pourra avoir aucune signification acceptable ; car on ne fait pas l'action d'arme, et ne peut non plus être dans l'état d'arme.

En partant du substantif armo = arme, il faudra procéder à des dérivations médiates, c'est-à-dire avec affixes, pour former les verbes armer, désarmer.

Le remède à toutes ces inconséquences est facile à trouver ; il est même déjà connu ; il a été proposé en premier lieu par Charles Vérax, dans la première année de Internacia Scienca Revuo.

Dans le « Vocabulaire français-esperanto de photographie » de Monsieur Ch. Vérax (K. Veraks) on trouve employé le suffixe iz avec la signification de garnir de, couvrir de,... etc.

Exemples :
alunizi = couvrir d'alun
amelizi = amidonner
gumizi = encoller
sulfizi = soufrer
talkizi = enduire de talc.

. . . .

Le vocabulaire où se trouvaient ces excellents dérivés fut publié à Paris, chez Ch. Mendel, en 1907.

Chose curieuse, la même année, le même auteur publiait chez Hachette *un vocabulaire technique et technologique français-esperanto*, beaucoup plus étendu.

Kaj « meti bridon al ĉevalo » estus tradukebla per : kunbridigi, estas diri igi kun brido.

Sed, diras tre prave Couturat, la deveno la plej stranga estas tiu, kiu rilatas al la ideo de armilo, armi, senarmigi, k. c.

La nunaj vortaroj montras :

armi = provizi per iloj por batali.
armilo = ilo por batali
senarmigi = igi sen armilo.

Se oni akceptas ke armi signifas provizi per iloj, la malo estus tradukebla per malarmi ; estas jam escepto de la aplikado de la principoj de Esperanto traduki per senarmigi kiu, verŝajne, intencas diri : igi sen armo.

Sed la vortaro enhavas la vorton « armilo ».

Konsekvence, oni devus diri : senarmiligi.

Do oni havas, en senarmigi, duoblan escepton de la Esperantaj principoj.

Ankoraŭ :

Armilo ne povas logike signifi la ilon por batali.

Armilo estas la instrumento difinita par armi, la instrumento por provizi per iloj por batali.

Tiel, kiam oni armas kirasŝipon por kanonoj, kuglar-kanonoj, kugleg-kanonoj, torped-tuboj, k. c., oni uzas specialan instrumenton (france : *grue*) kiu estos la armilo.

Pri la nuna vorto « armilo » pli ĝuste oni tradukos ĝin per *batalilo*, t. e. instrumento por batali.

Kompreneble oni devas elekti unu el la du sistemoj tiel strange konfuzitaj en tiu vortfamilio.

Se oni akceptas kiel unua vorto, la verbon armi kun la signifo « provizi per iloj por batali », la mala verbo estos malarmi (nune senarmigi) ; armo estos la ago armi ; armilo estos la instrumento por provizi per iloj por batali ; la instrumento por ataki aŭ sin defendi estos batalilo.

Se oni akceptas kiel unua vorto, la substantivon armo kun la signifo de instrumento, la verbo armi ne povos ricevi akcepteblan signifon ; ĉar oni ne faras la agon de instrumento, kaj oni ne povas esti en stato de instrumento.

Akceptante la substantivon armo = france *arme* (ilo por batali), estas necese naskigi perajn devenojn, t. e. devenojn per afiksoj por formi la verbojn « provizi per armoj, malprovizi de armoj ».

La rimedo al tiuj nekonsekvencaĵoj estas facile trovebla ; ĝi eĉ estas jam konata ; ĝi estas proponita, unue, de Charles Verax, en la unua jarkolekto de Internacia Scienca Revuo.

En la vortareto franca-esperanta pri fotografiarto, de S^ro Ch. Verax (K. Veraks) oni trovas uzon de la sufikso iz kun la signifo de « provizi per, kovri per, k. c. ».

Ekzemploj :
alunizi = kovri per aluno
amelizi = penetrigi per amelo
gumizi = provizi per gumo
sulfizi = kovri per sulfuro
talkizi = ŝmiri per talko.

. . . .

La vortaron, en kiu estis tiuj trebonaj devenaĵoj, eldonis Ch. Mendel, dum jaro 1907[a].

Stranga afero ! dum la sama jaro, la sama aŭtoro eldonis, ĉe Hachette, *Teknikan kaj Teknologikan vortareton francan-esperantan*, multe pli ampleksan.

Et dans cet autre ouvrage il revient aux formes simples, et illogiques, de alumi, sulfi, arĝenti, ori, gelatini, etc.

Il ajoute bien qu'en cas de nécessité le *technicien* pourra toujours employer, à côté de ces formes simples, des composés formés avec iz.

Il semble que l'auteur ait cédé sur ce point à l'influence des Espérantistes férocement conservateurs.

Or l'affixe iz avait été très heureusement choisi; il vient du grec, a passé dans le bas-latin, et de là dans les langues modernes; on a en allemand *isieren*; en anglais *izo*; en français *iser*; en italien *izzare*; en espagnol *izar*.

Ainsi en français nous avons: aromatiser, terroriser, bémoliser, macadamiser, chloroformiser, ridiculiser; électriser; magnétiser; diézer; brutaliser; anathématiser; alcooliser; aniser; fleurdeliser; métalliser; narcotiser; organiser; poétiser (couvrir de poésie).....

On se demande pourquoi un affixe aussi utile, aussi nécessaire, aussi indispensable n'a pu être admis jusqu'ici par l'Esperanto; comment notre langue qui s'affirme, dans ses principes, d'une logique rigoureuse, s'est laissé entraîner à tant de dérivations illogiques ou fausses, pour avoir repoussé ce suffixe iz, proposé dès 1904 dans « Internacia Scienca Revuo ».

Plutôt que de se résigner à accepter ce nouveau suffixe reconnu nécessaire, certains ont proposé d'employer le suffixe indéterminé *um*.

Mais il faut évidemment user le moins possible de ce suffixe, car, en raison de son indétermination, *le sens de chacun des dérivés qu'il forme doit être appris par cœur, isolément, par le dictionnaire.*

Zamenhof avait eu soin de réduire à un petit nombre les mots où il avait en recours au suffixe um.

Or c'est par centaines que l'on compte les mots qui ont besoin du suffixe *iz*; si donc on employait *um*, à la place de *iz*, le suffixe *um* prendrait, à la longue un sens bien déterminé, donc perdrait le caractère indéterminé qui a justifié sa création; alors deviendraient inintelligibles les mots où il a été employé jusqu'ici avec des sens divers et vagues.

Ce n'est donc là, dit Couturat, qu'un expédient inspiré par un conservatisme aussi dangereux qu'étroit; à une dérivation d'idée précise et très fréquente, il faut un suffixe spécial et également précis.

Sinon on aura des choses telles que celle-ci: muselière se dit *buŝumo*; comment dira-t-on « museler », c'est-à-dire munir d'une muselière?

Emploiera-t-on, selon le conseil des conservateurs, le suffixe indéterminé um?

Alors on aura: buŝumumi.

Qui acceptera de telles formations dans une langue artificielle? Laissons donc de telles « affections parasitaires » aux langues modernes, et résistons à outrance à cette contamination mortelle.

La seule raison qu'on ait eu pour ne pas admettre le nouveau suffixe iz, est que le créateur de l'Esperanto l'a *oubiié*, alors qu'il admettait des affixes bien moins internationaux (ge, ĉj, nj, er, ing...)

Ce n'est pas une raison suffisante pour priver à tout jamais la langue internationale d'un de ses éléments les plus indispensables, dont l'absence, on l'a vu, est la cause d'innombrables illogismes.

Nu, en tiu ĉi verko, li reakceptas la simplajn nelogikajn formojn: aluni, sulfi, arĝenti, ori, gelateni, k. c.

Tamen, li aldonas ke, pro neceseco, la *teknikisto* povus ĉiam uzi, flanke de tiuj simplaj formoj, kunmetitajn vortojn formitajn per iz.

Ŝajnas ke la aŭtoro estas cedinta, pri tiu punkto, al la influo de Esperantistoj ege konservemaj.

Nu, la afikso iz estas tre taŭge elektita; ĝi elvenas el la greka lingvo, pasis en la komuna latina lingvo, kaj poste en la modernaj lingvoj; germane oni havas *isieren*; angle *izo*; france *iser*; itale *izzare*; hispane *izar*.

Ekzemple, en franca lingvo ni trovas: aromatiser; terroriser; bémoliser; macadamiser; chloroformiser; ridiculiser; électriser; magnétiser; diézer; brutaliser; anathématiser; alcooliser; aniser; fleurdeliser; métalliser; narcotiser; organiser; poétiser (kovri je poezio);...

Oni sin demandas kial, afikso tiel utila, tiel necesa, tiel necesega ne povis esti enkondukita ĝis nun en Esperanto; kiel nia lingvo, kiu en siaj principoj sin pretendas severe logika, estis allogita de tiom da nelogikaj aŭ falsaj devenaĵoj, konsekvence de la neakcepto de l' sufikso iz, proponita de 1904 en « Internacia Scienca Revuo ».

Prefere ol submetiĝi al akcepto de tiu nova sufikso nepre necesa, iuj proponis uzon de la sufikso « *um* », kiu estas sufikso maldifineca.

Sed estas evidenta ke ni devas uzi kiel eble plej malofte tiun sufikson, ĉar, pro ĝia maldifineco mem, *la senco de ĉiu devenaĵo, kiun ĝi formas, estas lernota parkere, aparte, per la vortaro.*

Zamenhof zorge limigis la nombron da vortoj, en kiuj li akceptis uzon de sufikso *um*.

Nu, centoj de vortoj bezonas la sufikson *iz*; do se oni uzas *um* anstataŭ *iz*, tiu sufikso « um » prenus, post ia tempo, sencon klare difinitan, konsekvence ĝi forlasus la nedifinitan karakteron, kiu pravigis ĝian kreon; tiam la vortoj en kiuj oni ĝin uzis kun diversaj kaj vagaj sencoj, fariĝus nekompreneblaj.

Tio nur estas, diras Couturat, uzaĉo inspirita de konservatismo danĝera kaj neinteligenta; al deveno preciza kaj ofta devas rilati sufikso ankaŭ speciala kaj same preciza.

Se ne, jen rezultatoj kiujn oni havos: la franca vorto *muselière* = buŝumo; kiel formi la verbon kiu signifas « vesti per buŝumo »?

Ĉu oni uzos, laŭ la konsilo de la konservatismuloj, la nedifinitan sufikson um?

En tia okazo oni ricevus: buŝumumi.

Kiu akceptos tielan formaĵon en artefarita lingvo? Ni do lasu tiajn « parazitajn afekciojn » al la modernaj lingvoj, kaj ni kontraŭbataladu tiun morteman malpurigaĵon.

La sola kaŭzo, pro kiu oni ne akceptis la novan sufikson *iz*, estas ke la kreanto de Esperanto *forgesis* ĝin, dum li akceptis afiksojn multe malpli internaciajn (ge, ĉj, nj, er, ing...)

Tio ne sufiĉas por forigi por ĉiam, el la internacia lingvo, unu el ĝiaj elementoj la plej necesegaj, de kiu foresto, oni tion vidis, estas kaŭzo de sennombraj nelogismoj.

***

On verra de quelle importance est le suffixe iz, proposé au comité de la Délégation pour le choix d'une langue auxiliaire internationale, si l'on veut bien parcourir la liste ci-après, qui n'est qu'une faible partie des mots qu'il aide à former:

***

Oni vidos la gravecon de la sufikso iz, proponita al la komitato de la Delegacio por elekto de internacia helpanta lingvo, se oni tralegas la liston sekvantan, kiu estas nur malgranda parto de la verbaro, ebla dank' al ĝi :

Arĝentizi — armizi — asfaltizi — bandaĝizi — bridizi — malbridizi — malbandaĝizi — bukizi (munir d'une boucle, et non pas boucler) — cementizi — cirizi — datizi — digizi (munir d'une digue, endiguer) — dokumentizi — dotizi — emajlizi — facetizi — gipsizi (plâtrer) — glazurizi (enduire de vernis à poteries) — gluizi (coller) – gudrizi — gumizi — kirasizi — kolorizi — — korkizi (munir d'un bouchon, boucher) — kronizi (garnir d'une couronne, couronner) — kuprizi — lakizi — lardizi — limizi (garnir de bornes, borner) — liniizi (garnir de lignes, ligner) — lokizi (munir d'une place, placer, loger) — lutizi (souder) — makadamizi — markizi — maskizi — mastikizi — meblizi (garnir de meubles,meubler)—muzikizi (garnir de musique = mettre en musique) — notizi (garnir de notes, annoter) — nikelizi — nuancizi — numerizi (garnir de numéros, numéroter) — oleizi — ombrizi — orizi — parfumizi — pasmentizi — patentizi (munir d'une patente) — pavimizi — pensiizi — piprizi — plastrizi (garnir d'un emplâtre) — plumbizi — pudrizi — punktizi — interpunktizi — sablizi — salizi — sebizi (enduire de suif) — selizi (seller) — malselizi — signizi (marquer d'un signe) — spicizi — stanizi — sterkizi — strekizi — striizi — sukerizi — tapetizi — tegmentizi (couvrir d'un toit) — tinkturizi — titolizi — vaksizi — vatizi — vejnizi — velizi — vestizi — vinagrizi — vindizi — vitrizi — vualizi — zinkizi — zonizi — dentizi — pintizi (munir d'une pointe, munir de pointes) aerizi — sapizi (savonner) — alkoholizi — elektrizi, lumizi (couvrir de lumière, éclairer) — ordizi (mettre en ordre) — regulizi — florizi (garnir de fleurs) — nomizi (donner un nom).....

***

Quand quelqu'un choisit un nom de baptême pour un enfant, Louis par exemple, on emploiera nomizi pour dire « il a nommé son fils Louis » et l'on aura comme traduction: « li nomizis sian filon Ludovikon »; ou « li nomizis sian filon Ludoviko » sans employer l'n accusatif pour Ludoviko, à volonté.

Mais s'il s'agit de quelqu'un qui énonce simplement le nom de son fils on dira « li nomas sian filon Ludovikon ou Ludoviko »; c'est par le verbe que, logiquement, on saura si le père a choisi et donné à son fils le nom de Louis, ou si il a simplement prononcé son nom, soit en en parlant soit en l'appelant.

***

Une dame qui fleurit sa table, un monsieur qui fleurit sa boutonnière, emploieront le mot florizi = garnir de fleurs.

Mais si l'on veut parler d'une plante qui fleurit, on ne pourvu employer le mot florizi.

Nous examinerons ce cas dans notre prochain article.

(*A suivre*). B. S.

P. S. Tout ce qui nous présentons à nos lecteurs se trouve dans l'étude de Couturat sur la Dérivation en Esperanto. Nous ne modifions guère que la présentation de cette forte étude.

***

Kiam iu elektas baptonomon por infano, ekzemple Ludoviko, oni uzos la verbon nomizi kaj oni diros : « li nomizis sian filon Ludovikon » aŭ « li nomizis sian filon Ludoviko » sen uzo de la *n* akuzativa por la nomo, laŭvole.

Sed se okazas ke iu simple diras la nomon de sia filo, oni tradukos : « Li nomas sian filon Ludovikon aŭ Ludoviko » ; estas per la verbo ke, logike, oni scios ĉu la patro elektis kaj donis al sia filo la nomon Ludoviko, aŭ ĉu li simple anoncis lian nomon, ĉu parolante pri li, ĉu vokante lin.

***

Sinjorino, kiu ornamas sian tablon per floroj, sinjoro kiu metas floron en sia butontruo, uzos la vorton florizi.

Sed se oni parolas pri planto kiu naskas florojn, oni ne povos uzi la verbon florizi.

Ni traktos tiun vidpunkton en nia venonta artikolo.

(*Daŭrigota*). B. S.

P. S. Ĉio, kion ni prezentas al niaj geleganoj estas en la franca libro de Couturat : « Étude sur la dérivation en Esperanto ». Ni nur ŝanĝas la manieron prezenti tiun gravan verkon.

TRA LA MONDO ESPERANTISTA

KELKLINIAJ NOVAĴOJ.

Kelkaj samideanoj entreprenis propagandon en la klimata urbeto Davos, kie loĝas nune granda aro da gastoj de ĉiuj nacioj. Fraŭlino E. Herzog kiu instruas tie la novajn adeptojn, nin anoncas ke pastro Schenneberger, prezidanto de la Svisa Societo faros paroladon en Davos la 28an de Januaro; je tiu dato estos aranĝita ekspozicio da propagandaj dokumentoj.

Nia kunfrato « Germana Esperantisto » kiu estas la Oficiala organo de la Germana Esperantista Societo komencis sian kvinan jarkolekton kaj sin prezentas sub bela artista koverto. Ĝia literatura aldono : « Liberaj Horoj » prezentas facilan ekzercan materialon kaj precipe konvenas por la komencantoj.

La anoncita Germana Esperanto-Gazeto aperis de la 5a de Januaro. Ĝi estos duonmonata kaj multe promesas. Ni deziras tutkoran bonvenon al tiu nova kunfrato kaj ni esperas ke ĝi kuraĝe plenumos siajn projektojn. Kosto de la jarabono : 4 markoj = 2 spesmiloj. Adreso de la eldonisto : H Wattke, Pionierstrasse, 21, Magdeburg.

Nova stelo aperis en la Esperanta ĉielo, nome la « Stelo Kataluna » monata revuo pri scienco, arto kaj esperanta movado sub direkcio de Sro Joano Llansana, Rambla S. Isidro, 30 en Igualada (Barcelona). Bonvenon ankaŭ al la ĵusnaskita revuo kaj daŭran vivon. La kosto de la jarabono estas 3 fr. = 1.20 spesm.

La Kvaro por la Kvara kunvenis en Dresden mem kaj anoncigas ke la preparaj laboroj bone prosperas. La prezo de l' kongresbileto verŝajne estos 10 mk = 12,50 frankoj = 5 spesmiloj.

Pri tiu kongreso, kiel la Kvaro por la Kvara ni admonos niajn legantojn kaj kun ĝi ni diras : ŝparu por la kongreso, ŝparu ! Ĉar kvankam la ĉiutaga vivo ne tro multe kostos, ĉirkaŭ 5 markoj por loĝo kaj manĝo, la fervoja bileto de la dua klaso de Bruselo ĝis Dresden kostas la altan prezon da 90,60 Mk. = 113,25 fr. = 45,30 spesmiloj.

En la *Frauenhofschule* de Frankfurt a. M., Sinjoro Becker instruigas Esperanton al geknaboj, kiuj ne ankoraŭ lernis ian fremdan lingvon; la rezultatoj estas tre rimarkindaj.

En antaŭa kroniko ni raportis ke Sro Ostwald skribis gravan artikolon en germana lingvo por la semajna revuo *Die Woche* (23 nov. 1907). La « Germana Esperantisto » tradukis konkludon de tiu artikolo; ni ĝin reproduktas pro ĝia graveco, elvenanta de emimenta scienculo kiel profesoro Ostwald :

« Ne estas kredeble, ke aparato tiel komplikita, » kiel estas universala lingvo, povos resti neŝanĝ- » ebla, eĉ se oni trovus nun la plej kontentigan » formon. La homaj aferoj, por kies esprimado la » lingvo estas formata, estas submetataj al senĉesa » ŝanĝado; kaj ju pli precize la lingvo sekvas tiujn » ŝanĝojn, des pli taŭga ĝi restos por sia celo. Oni » do devas fiksi ne nur la nunan formon de uiversala » helpa lingvo, sed ankaŭ évolucio kontinua » kaj regula devas esti certigata. »

Laŭ privata letero de Sro Schibbye, la reĝo de Norvegujo montris favoran intereson al Esperanto kaj dum aŭdienco longtempe interparoladis kun nia samideano pri la helpa lingvo.

MOZANO.

KRONIKO DE LA GRUPOJ.

Antwerpen. — *Een nieuwe bijval voor het Esperanto.* — Op de laatste zitting van het internationaal komiteit der diamantbewerkers heeft een der leiders der Antwerpsche groep, de heer Groesser, voorgesteld dat het gebruik van het Esperanto verplichtend zou wezen bij het groot congres voor diamantbewerkers, hetwelk aanstaande jaar in Amsterdam zal plaats hebben. Hij heeft doen gelden dat de vertaling der redevoeringen een groot tijdverlies veroorzaken en zeer dikwijls aanleiding tot misverstand geven. Wat meer is, de personen, die eenen redenaar niet verstaan, zijn onvermijdelijk onaandachtig ; zij spreken onder elkander en storen bijgevolg degenen die luisteren. Het komt er nu op aan ten spoedigste de afgevaardigden bij het congres te benoemen, die één jaar vóór zich hebben om zich met het Esperanto vertrouwd te maken.

— Als nieuw en origineel propagandamiddel dient aangestipt te worden de sigaar « Verda Stelo, speciale fabrikita por Esperantistoj », die thans in Antwerpen verkocht wordt. De cigaren zijn omringd door een groen bandje met den naam « Esperanto » ; zij werden gefabrikeerd door eene

Antverpeno. — *Nova sukceso de Esperanto.* — Dum la lasta kunveno de la internacia komitato de diamantlaboristoj, unu el la estroj de la Antverpena grupo, Sro Groesser, proponis ke la uzado de Esperanto estu deviga ĉe la granda kongreso de diamantistoj, okazonta dum la proksima jaro en Amsterdamo. Li valorigis ke la tradukado de la paroladoj kaŭzas grandan tempperdon kaj samtempe oftan malkompreniĝon. Plie, la personoj, kiuj ne komprenas parolanton, estas neeviteble malatentaj ; ili parolas inter si, kaj sekve ĝenas tiujn, kiuj aŭskultas. Estas nun la demando elekti kiel eble plej baldaŭ la delegotajn ĉe la kongreso, kiuj disponas unu jaron, por kutimigi al si la uzadon de Esperanto.

— Kiel nova kaj originala propagandilo estas citinda la cigaroj « Verda Stelo, speciale fabrikitaj por Esperantistoj », kiujn oni nun disvendas en Antverpeno. La cigaroj estas ĉirkaŭitaj per verda ringeto kun la nomo « Esperanto » ; ili estas fabrikitaj de unu el la ĉefaj firmoj de la urbo kaj estas

der voornaamste firma's der stad, en zijn des te meer aanbevelenswaardig daar ze wezenlijk goed en tegen een democratischen prijs te koop zijn (fr. 4.50 per kistje van 50, vermindering voor groote hoeveelheden). Het initiatief dezer fabrikatie komt toe aan de jonge groep « la Verda Stelo », die zich lofwaardig onderscheidt door haar uitmuntende en onvermoeide werkzaamheid.

Liége. — On nous annonce que la Groupe Espérantiste liégeois à l'intention d'organiser une série de conférences dans les environs de la ville, et la première d'entre elles est dès maintenant projetée dans le centre industriel d'Ougrée.

Bientôt un cours selon la méthode Berlitz commencera dans la commune de Beyne-Heusay et à ce propos les organisateurs ont reçu l'appui de l'Administration Communale qui acceptera le cours dans un local officiel.

De l'action soutenue de nos amis liégeois, nous attendons de sérieux résultats.

tiom pli rekomendindaj ĉar ili estas efektive bonaj kaj aĉeteblaj je tre demokrata prezo (fr.4.50 por unu kesteto da 50, rabato por pli grandaj kvantoj). La iniciativo de tiu ĉi fabrikado apartenas al la juna grupo « la Verda Stelo », kiu tre laŭdinde sin distingas per sia bonega kaj senlaciĝa laboremeco.

Liége. — Oni anoncas ke la Lieĝa Grupo Esperantista intencas organizi serion da paroladoj en la cirkaŭaĵoj de la urbo, kaj la unua parolado estas de nun projektita en la industria Centro Ougrée.

Baldaŭ kurso laŭ la Berlitza metodo komencos en komunumo Beyne-Heusay kaj pri tio la organizantoj ricevis helpon de la komunuma administracio, kiu akceptos la kurson en oficiala loko.

De la daŭrema agado de niaj Lieĝaj amikoj ni atendas seriozajn rezultatoj.

BELGA LIGO ESPERANTISTA.

Sinjoro Ernest Solvay, membro de la Honora Komitato de la Ligo kaj protektanta membro sendis al nia prezidanto sian ĉiujaran kotizaĵon, estas diri sumon da mil frankoj por la propagando en Belglando kaj la agoj de la Ligo.

Je la noma de ĉiuj samideanoj niaj kaj aparte de niaj belgaj Ligaj grupoj, ni tutkore dankis Sinjoron Ernest Solvay por la potenca helpa, kiun li donis al nia anaro; al ĉiuj progresemaj kaŭzoj, la malavara filantropo kutime agas same, kaj de longa tempo akiris en nia patrolando famon de vera bonfaranto de la humaneco.

Lia ekzemplo trovu ĉie imitantojn.

***

La Honora Komitato de la Ligo enhavas de nun du nomojn, kiuj ĝojigos certe nian belgan samideanaron, kaj kiuj alportas grandan honoron kaj potencan helpon al nia afero. La novaj membroj de la Honora komitato estas la generalo Leman, direktoro de la studoj kaj komandanto de la Milita Lernejo de Belglando, kaj S^ro^ Fernand Cocq, skabeno de Publika Instruado en Ixelles.

La servoj, kiujn la novaj membroj, faris dum la pasintaj monatoj estas sufiĉe konataj de niaj gelegantoj; akceptantaj tiun titolon ili montris ke ili estas tute pretaj daŭrigi ilian fruktodonan propagandon.

***

Ni salutas ankaŭ, kaj deziras al ili bonvenon, la novajn Ligajn grupojn nome: la grupo *Esperanto* el Spa, la Karloreĝa Grupo Esperantista kaj la Booma Grupo Esperantista. Tiuj grupoj havos delegitojn en la proksima kunveno de l' komitato de la Ligo.

***

La personoj, membroj de la Ligo aŭ de ia Liga grupo, kiuj intencas sin prezenti al la Ekzameno por akiro de la atesto pri profesora kapableco povas de nun enskribiĝi, skribante al la sekretario de la Ligo.

La ekzameno eble okazos je la fino de Februaro aŭ komenco de Marto, kaj ĉar kelkaj kandidatoj de Bruselo jam enskribiĝis, ĝi okazos en tiu urbo, post speciala kunvoko al la enskribiĝotaj membroj.

DU KALENDAROJ.

Tiu ĉi jaro, superjaro laŭ iom stranga apelacio, estos bone konata ĉe la Esperantistaro dank' al la kalendaroj eldonitaj de niaj germanaj samideanoj.

Firmo Möller & Borel, el Berlin, eldonis belan Esperantistan Poŝkalendaron, tre zorge kompostitan kaj presitan, kiu krom la dataro kaj klarigoj por la dataro, enhavas ankaŭ diversajn tre necesajn sciigojn. Inter ili ni rimarkas : la himnon Espero de Zamenhof, muziko de F. de Ménil ; la Esperantistan fajfsignalon, kiun niaj gelegantoj bone konas ; priskribon de Dresden kie okazos la kvara kongreso ; universalan kalendaron ; alfabeton por Esperanto laŭ Braille ; tabelo por difino de dimanĉodatoj ; liston da grupoj, societoj, hoteloj, k. c.

Ĝi kostas nur sumon da 40 spesdekojn (unu frankon).

La alia kalendaro estas eldonita de la firmo Hans Th. Hoffman kaj kostas 50 spesdekojn (1.25 fr.) Ĝi estas konversacia kalendaro aligita sur luksa verda kartono kaj post fino de la jaro povas esti konservita kiel libro. Ĝia enhavo interesos precipe niajn germanajn samideanojn, ĉar la duono estas redaktita per germana lingvo kaj vera rebuso por ni. Inter la sciigoj, kiuj akompanas la kalendaron ni notas: la festotagajn protestantajn kaj katolikajn, la pentotagojn de l' protestantoj, la lunfazojn de la jaro, kolekton da germanaj proverboj kun traduko, tabelo de elparolado de germana lingvo, k. c.

Ambaŭ, tiuj kalendaroj estas tre interesaj kaj montras veran progreson kontraŭ la timemaj provoj, kiujn ĝis nun ni ricevis. La legantoj trovos sub nia rubriko Bibliografio, la detalajn sciigojn por akiro de ili.

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison HACHETTE & Cie.

Grammaire et exercices de la Langue Internationale Esperanto par L. DE BEAUFRONT. fr. 1.50
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.75
L'Esperanto en 10 leçons par TH. CART et M. PAGNIER . . . . . . » 0.75
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.50
Dictionnaire Esperanto-Français par L. DE BEAUFRONT. . . . . . . » 1.50
Vocabulaire Français-Esperanto par TH. CART, M. MERCKENS et P. BERTHELOT . » 2.50
Thèmes d'application par L. DE BEAUFRONT . . . . » 2.00
Cours complet d'Esperanto, par le COMM[t] MATTON . . . . » 1.50
Tous ces prix s'entendent : port en plus.

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland): **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door DREVES UITTERDIJCK, Trompschool, Hilversum : fl. 1.50 (fr. 3.25)
Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in 10 lessen**. . . . . fr. 0.0
Verzendingskosten daarboven.

Publications Espérantistes belges.

Esperantaj Belgaj Presajoj

Ĉe : A. J. WITTERYCK, 4, N[lle] Promenade. Bruges.

Het Esperanto in 10 lessen, de A.-J. Witteryck 0.60
Volledige Spraakleer van het Esperanto, de A.-J. Witteryck. 0,25
Paĝoj el la Flandra Literaturo, kolektitaj kaj tradukitaj de D[ro] Maurice Seynaeve kaj D[ro] Raym. Van Melckebeke . . 1.50 (60 Sd.)
Blinda Rozo de Hendrik Conscience, esperantigita de S[rino] Edm. Van Melckebeke-Van Hove. . . . . 1.00 (40 Sd.)
Tra Mez-Afriko, de K[to] Ch. Lemaire. . 2.50 (1 Sm.)
Companion of the English Esperantist, by A.-J. Witteryck. 0.50
Kelkaj floroj esperantaj, 4 broŝuretoj de A.-J. Witteryck. . . . aparte 0.20 (8 Sd.)
Résumé de grammaire Esperanto, d'après L. de Beaufront, par le Lt Colonel de Troyer 0.25
Esperanto à l'usage des Français, par H. Palmer 1.25

Ĉe : S[ro] E. MATHYS.
urba instruisto kaj profesoro belarta, Louvain.

Manuel complet de langue Internationale Esperanto par les méthodes analytique et synthétique 0.30

Ĉe : Madame P. DUBOIS.
Grande Imprimerie du Centre, La Louvière.

Cours méthodique, d'Esperanto publié par « L'Instituteur Belge » 0.65

Ĉe : W[e] DEMARTEAU-THYS & ZOON.
Hasseltschestraat, 21, Tongeren.

Het Wetenschappelijk vraagstuk eener kunstmatige taal, door J. Neerdaels 0.50

Ĉe VAN HILLE-DE BACKER.
Zirkstraat, 35, Antwerpen

La ĉiutaga Vivo, de S[roj] Swagers kaj Finet fr. 1.00, (40 Sd.)

Aldonu la koston de la sendo.

Ces prix s'entendent port en plus.	Bij deze prijzen zijn de verzendingskosten niet gerekend.

L'ESPERANTO

solution du problème de la
LANGUE AUXILIAIRE INTERNATIONALE.

Brochure de propagande.

NOUVELLE ÉDITION. 1er JANVIER 1908.

PRIX :
Un exemplaire franco . . 0.15 fr.
10 exemplaires . . . . . 1.00 »
20 » . . . . . 1.50 »
50 » . . . . . 3.00 »
100 » . . . . . 5.00 »

Clef Sommaire

pour joindre aux lettres adressées aux non-espérantistes.
Un exemplaire . . . . 0.05 fr.
S'adresser par écrit, au Secrétariat de la Ligue Espérantiste belge, 53, rue de Ten Bosch Bruxelles.

Belgaj Ligaj Grupoj.

Antverpena Grupo Esperantista. Prezidanto : D^ro Raym. Van Melckebeke, 22, avenue des Arts, Anvers. Sidejo : Taverne Royale, 39, place Verte, Anvers.

Pioniro, Esperantista Brusela Grupo. Prezidanto : S^ro Lucien Blanjean, 83, r. du Collège, Ixelles-Bruxelles. Sekretario : S^ro Octave Chalon, 34 rue Van Ostade, Bruxelles.

Esperantista Societo, en Verviers. Prezidanto : S^ro Edouard Mathieu, 45, rue de la Montagne, Verviers. Sidejo : 9, rue Xhavée, Verviers.

Grupo Esperantista, en Huy. Prezidanto : S^ro Thiry, commissaire-voyer, Huy.

Liera Grupo Esperantista. Sekretario : E. O. Vermeiren, Lierre.

Bruĝa Grupo Esperantista. Prezidanto : S^ro A.-J. Witteryck, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

La Semanto, Grupo en Laeken. Prezidanto : S^ro H. Calais, 23, rue du Chemin de fer, Bruxelles.

Grupo Esperantista, en Duffel. Prezidanto : D^ro L. Jacobs, Duffel.

Esperanto. Cercle d'étude de langues, Spa. Prezidanto : S^ro Decq, inĝeniero, direktoro de la Banejo. Sekretario : S^ro Grosjean.

Karloreĝa Grupo Esperantista, Charleroi. Prezidanto : S^ro L. Delvaux, profesoro. Sekretario : S^ro D. Heyne, 17, rue Roton.

Booma Grupo Esperantista, en Boom. Prezidanto : S^ro Jules Clerbaut. Sekretario : S^ro Camille Bal, 53, Kerkstraat.

Aliaj Belgaj Grupoj.

Section Espérantiste, du Cercle Polyglotte de Bruxelles. Prezidantino : Fr^ino A. Greiner, 15, Av. Brugmann, Bruxelles.

Lieĝa Grupo Esperantista. Prezidanto : S^ro E. de Troyer, 28, Rue César Franck, Liége. Sekretario : S^ro Ansiaux, 29, rue St Gilles, Liége.

Grupo de la garnizono, en Namur. Prezidanto : S^ro Bisman, Kapitano de la 13^a linia regimento. Sidejo : Hôtel de Hollande, Namur.

Berchema Grupo Esperantista. Prezidanto : S^ro prof. Ant. Havermans. Sidejo : Café Limburgia, rue Beernaert, Berchem.

La Verda Stelo. Prezidanto : S^ro Fr. Schoofs. Sidejo : Café Zomerhof, 32, place de l'Aurore, Anvers.

Espero, Lieĝa Esperantista Societo. Prezidanto : S^ro F. Spies, 5, rue sur la Fontaine. Sekretario : S^ro G. Sloutzky, 34, rue Nysten.

Woluwa Blindulgrupo Esperantista. Sidejo : Institut Royal des Sourds-Muets et des Aveugles, 72, Avenue Georges Henri, Bruxelles.

Namura Stelo, en Namur. Prezidanto : S^ro J. Detry. Sekretario : S^ro Verbeken. Sidejo : Hôtel de Hollande.

Esperanta Sekcio du Cercle linguistique de la maison de Melle. Prezidanto : S^ro Paul Motte à Melle-lez-Gand. Sekretario : S^ro Paul Jansens.

Seilla Grupo Esperantista en Seilles. Prezidanto : S^ro Jean Magis, komunuma instruisto.

Aliaj Grupoj en St. Gilles, Malines, Andenne, Louvain, Renaix, Gembloux, Nivelles, St Trond, k. c.

La Belgique

artistique et littéraire,

Revue

NATIONALE DU MOUVEMENT INTELLECTUEL.

Paraissant en fascicules mensuels d'au moins 150 pages, **LA BELGIQUE** est la plus importante de nos publications périodiques. Elle publie des articles d'art, de littérature, de critique, d'érudition, etc., signés des noms les plus autorisés du monde intellectuel belge.

Tous les mois : **CHRONIQUE DES LIVRES** par Mme Blanche Rousseau, MM. Paul André, Arthur Daxhelet, Georges Dwelshauwers, Ernest Mahaim, Georges Marlow, Henri Maubel, Ed. Ned, Sander Pierron, Fernand Séverin, etc.

LES SALONS par Grégoire Le Roy.
LES THEATRES par Paul André.
LES CONCERTS par Eugène Georges.

ABONNEMENT :

BELGIQUE,	1 AN : 12 FR.	6 MOIS : 7 FR.	3 MOIS : 4 FR.
ÉTRANGER,	» 15 FR.	» 9 FR.	» 5 FR.

LE NUMÉRO : 1 FR. 25 CHEZ TOUS LES LIBRAIRES.

BUREAUX :

26-28, Rue des Minimes, BRUXELLES.

LUEBLA.

Internacia Socia Revuo

MONATA ESPERANTA GAZETO

Internacie redaktata kaj ilustrata pri ĉio, kio interesas la homaran vivadon.

Redakcio kaj Administracio : 45, Rue de Saintonge, PARIS 3e
Jara abono : 6 frankoj (2,40 Sm.) (pageblaj laŭvole kvaronjare fr. 1,75 (70 Sd.)
Abonantoj-monoferantoj ; Jare *almenaŭ* 20 fr. (8 Sm.)
Por ricevi unu numeron, oni sendu 60 cent. (24 Sd.)

The British Esperantist

Oficiala monata organo de la Brita Esperantista Asocio ; 12 paĝoj da novajoj k. c. angle-esperante, kaj 8 paĝoj da Aldono. Jare 4 fr. (1,60 Sm.)
Oni abonas ĉe la Sekretario de la B. E. A., 13, Arundel Street, Strand, London.

Internacia Scienca Revuo

Oficiala Monata Organo de la
Internacia Scienca Oficejo Esperantista

JARA ABONO : 2.75 SPESMILOJ — 7 FR.
UNU No : 25 SPESDEKOJ.

Ĉe la Administracio kaj Redakcio :
6, rue Bovy-Lysberg en Genevo (Suisse).

" TRA LA MONDO "

Tutmonda multilustrata revuo esperanta

Nuntempaĵoj ; arto, literaturo, sciencoj ; komerco, industrio militistaro, maristaro ; teatro ; sportoj ; virina kaj gejunula paĝo ; felietono ; ludoj, konkursoj kun valoraj monaj premioj.
Ĉiuj artikoloj estas verkitaj de anoj de l' landoj pritraktataj ; senpaga specimeno laŭ peto al Administranto de T. L. M., 15, Bd des 2 Gares, Meudon (S. O). France, kaj al Administranto de la Belga Sonorilo.
Oni abonas « Tra la Mondo » ĉe la belgaj, holandaj ka danaj poŝtoficejoj.
Postulu « Tra la Mondo » en ĉiuj francaj stacidomoj.

Praktika Revuo de Komercaj Sciencoj.

Redaktata en franca lingvo sub la direkcio de Sinjoro O. Orban, profesoro ĉe la Universitato de Lieĝo. — Eliras ĉiumonate dum naŭ monatoj, de la 15a de Oktobro ĝis la 1a de Aŭgusto.

Unu numero : 1.00 franko. (40 Sd.)
JARA ABONO : Belgujo : 5.00 frankoj. (2 Sm.)
Alilando : 7.50 frankoj. (3 Sm.)
Sin turni al la Direktoro, 26, rue Basse Wez, LIEGO (LIEGE).

L'Espérantiste.

Organe de la Société Française pour la propagation de l'Esperanto ; rédigé en français et en Esperanto. Directeur : M. L. de Beaufront, *Louviers* (Eure, France)

Abonnement simple . . .	fr. 3.50	(1.40 Sm.)
Avec inscription à la Société	fr. 4.00	(1.60 Sm.)